

UNIUNEA EUROPEANĂ

SUMAR EXECUTIV

Evaluarea Programului Operațional Competitivitate 2014-2020 (POC) vizează implementarea intervențiilor finanțate în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării – CDI și al tehnologiei informației și comunicării – TIC. Cadrul de evaluare pleacă de la logica de intervenție a programului și obiectivele sale specifice. Procesul de evaluare vizează opt teme de evaluare aferente principalelor două domenii -CDI și TIC-, aferente următoarelor obiective specifice:

1. Capacitățile CDI în domeniile de specializare inteligentă și în sănătate
2. Participarea organismelor și întreprinderilor românești de cercetare la Orizont 2020
3. Investiții private în CDI
4. Transferul de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe CDI între mediul public de cercetare și cel privat
5. Infrastructura de comunicații în bandă largă de mare viteză
6. Sectorul TIC din perspectiva creșterii economice
7. Sisteme de e-guvernare
8. Utilizarea internetului

Din perspectiva fiecărei teme de evaluare, au fost analizate eficacitatea intervențiilor, progresul observat în raport cu obiectivele specifice ale programului (efect brut) și măsura în care acesta este atribuit programului (efect așteptat sau efect net), efectele neintenționate, durabilitatea celor două tipuri de efecte, mecanismele care le-au generat și bunele practici observate.

Metodologia evaluării a cuprins metode multiple de colectare și analiză a datelor: analiza documentelor disponibile la nivel de program și proiecte, statistici descriptive ale datelor de monitorizare, interviuri cu actorii relevanți, studii de caz, analize contrafactice, anchete în rândul a varii grupuri țintă și focus grupuri pentru validarea rezultatelor. În ciuda progresului din 2014 până în prezent pe indicatorii statistici cheie relevanți pentru obiectivele programului, România continuă să se afle sub media statelor membre ale Uniunii Europene. Pandemia a afectat implementarea intervențiilor finanțate, un procent semnificativ de proiecte aflându-se încă în implementare la sfârșitul anului 2021, ceea ce a afectat însăși evaluarea programului, efectele intervențiilor, în special cele pe termen lung, neavând timp să se materializeze. Prin urmare, evaluarea s-a concentrat pe studierea efectelor imediate ale activităților implementate și planificate în cadrul proiectelor, precum și pe progresul indicatorilor de program și de la nivelul proiectelor.

În ceea ce privește eficacitatea programului, există progrese sub toate obiectivele specifice, dar la rate diferite. În ansamblu, proiectele aferente domeniului cercetării, dezvoltării, inovării și-au atins obiectivele pe termen scurt. Deși multe proiecte sunt încă nefinalizate, în mare, țintele indicatorilor și rezultatele directe prevăzute în cererile de finanțare sunt îndeplinite. Programul a sprijinit creșterea capacității CDI în domeniile specializării inteligente și sănătății prin creșterea numărului de cercetători în entitățile de profil sprijinite, modernizarea sau crearea de noi laboratoare și creșterea numărului de publicații științifice. Participarea României în cercetarea la nivelul Uniunii Europene a crescut datorită sprijinului POC prin depunerea de aplicații la Orizont 2020, atragerea de cercetători străini și crearea unor centre suport pentru elaborarea de noi aplicații de cercetare în cadrul Orizont 2020. Deși modeste, investițiile private în CDI se datorează aproape exclusiv intervențiilor POC. Mai mult, datorită programului a crescut și numărul de societăți private care colaborează cu instituții publice de cercetare. Pe de altă parte, în măsura în care s-a putut evalua, pentru moment, intervențiile privind dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC au avut un impact mai degrabă asupra numărului de angajați ai firmelor sprijinite, dar nu și asupra cifrei de afaceri sau profiturilor nete. Efectele neplanificate și propagate identificate în exercițiile deja derulate sunt izolate, observabile la nivelul intervențiilor specifice, și nu pot fi agregate la nivel de program. Exercițiile de evaluare derulate până în prezent au putut identifica aspecte care pot contribui la sustenabilitatea impactului programului, însă depinde de cum vor fi valorificate în continuare. Analizele indică faptul că în ambele domenii au fost create noi locuri de muncă, infrastructurile create sau modernizate reprezintă schimbări de care era nevoie și vor fi exploatate în continuare, iar firmele sprijinite se percep mai competitive în urma sprijinului programului și mai încrezătoare să facă față unor crize sau șocuri economice. Din perspectiva asigurării sustenabilității, este necesară nu doar finanțarea în continuare a acestor tipuri de intervenții, dar și investiții complementare în resurse umane și pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurilor create. Fenomene cu impact socio-economic mai amplu, precum inflația, criza energetică sau migrația forței de muncă înalt specializate, pot afecta puternic rezultatele

UNIUNEA EUROPEANĂ

obținute până acum, ceea ce sugerează că este nevoie și de o redefinire a priorității acestor domenii, în particular CDI, la nivelul politicilor publice naționale.